

De Saambinder

KERKELIJK WEEKBLAD DER GEREFORMEERDE GEMEENTEN



Meditatie

De zoom van Zijn kleed

Deze van Jezus horende, kwam onder de schare van achteren, en raakte Zijn kleed aan.

Markus 5:27

Het gaat in de woorden van onze overdenking over de bloedvloeiende vrouw. Haar naam wordt niet genoemd. Maar ze was van God gekend en daarom bij God bekend. Ze was bezet met een vreselijke kwaal. Wel zal de ontdekking van die kwaal haar hebben doen schrikken. Ze wist immers, dat die kwaal haar naar het graf zou voeren. De dood en de eeuwigheid kwamen zo heel dichtbij. Bovendien was zij door haar kwaal onrein. Ze mocht onder de mensen niet komen, zodat ze een eenzaam leven kreeg. Maar het ergste was, dat ze naar de wet Gods in de tempel niet komen mocht; ze stond buiten de gemeenschap Gods.

In deze vrouw is ons aller beeld getekend. Wij zijn immers allen bezet met een vreselijke kwaal: de zonde. Door de zonde zijn wij onrein en worden door de heilige wet Gods veroordeeld. Maar het meest aangrijpende is wel, dat we van nature blind zijn voor die kwaal. Ten diepste geloven wij het niet, al zitten wij ons leven lang onder de waarheid. Het is een wonder van soevereine genade als we gaan beleven wat deze vrouw ook beleefde. Als door wederbarende genade de zonde onze grootste smart wordt. Dan wordt er een droefheid naar God geboren. Dan worden dood en eeuwigheid op ons hart gebonden. Maar bovenal gaan we beleven, dat we God kwijt zijn. Lezer(es), kennen wij dat leven? Deze vrouw hoorde van Jezus. Ja, maar daar was wel wat aan vooraf gegaan. We lezen

dat zij twaalf jaren met die kwaal gelopen had en in die tijd veel geleden had van vele medicijnmeesters. Die artsen hadden dus haar lijden verzaagd. Ze had al haar geld eraan ten koste gelegd en uiteindelijk was het haar niet tot nut geweest. Ja, het was zelfs nog erger geworden.

Liggen hier geen lessen in voor het geestelijke leven? Wat probeert een overtuigde ziel immers om van zijn kwaal verlost te worden? Uit liefde probeert hij de wet Gods te houden. Hij probeert het leven te zoeken in zijn tranen en gestalten. Maar waar nu het nabijkomend werk het leven en de genezing in vindt, daar vindt het zaligmakend werk het niet. Bij Gods ware volk loopt het een keer vast, zoals bij deze vrouw. Zij beleven, dat hun kwaal erger wordt en er van hun kant geen enkele verwachting meer is.

En juist dat was het ogenblik dat deze vrouw van Jezus hoorde. Er was plaats gemaakt voor dat gerucht in haar leven. Voor haar werd het een wonder toen zij hoorde van één Medicijnmeester, Die haar wel kon helpen. Zo werd er hoop en verwachting geboren in haar hart. En zo werkt de Heere nog. Ach, velen horen de Naam van Jezus wel preken en velen roemen zelfs in Hem, maar kennen het wonder van Zijn Naam niet. Jezus betekent immers Zaligmaker. Hij, Die verlost van het grootste kwaad, de zonde. Maar Hij brengt ook terug tot het hoogste goed, de gemeenschap met God. Hebt u zo wel eens het gerucht van Hem mogen

horen? Toen God Zelf een weg ging openen vanuit Zijn Woord, waardoor een gevallen mens weer in een verzoende betrekking met God komen kan? Dan is het ook een wonder geworden en is er hoop en verwachting geboren. Maar ook een uitzien om Hem te leren kennen.

Deze vrouw hoorde van Jezus. Dat was al een wonder. Maar nu gebeurt er nog een wonder. Welk wonder dan? Wel, ze kwam. Het staat er maar zo eenvoudig, maar dat hield heel wat in! Ze had immers alles tegen: Gods wet, de mensen en zichzelf, vanwege haar kwaal. En toch kwam ze. En hoe kwam ze? Als een rechthebbend en eisend mens? O nee, maar als één die bezet was met lage gedachten van zichzelf. Dat kwam openbaar in haar gestalte: ze naderde Hem van achteren: eerbied en schroom tekenden haar leven. Maar ze was ook bezet met hoge gedachten van Jezus. Dat kwam openbaar in de overlegging van haar hart: Hij kon haar genezen. En, lezer(es), is dat niet nog de weg die Gods Geest gaat om arme zondaren aan de voeten van de Zaligmaker te brengen? Zij leren buigen onder Gods recht, al zou Hij hen voorbijgaan. Zij hebben geen rechten en nochtans hoge gedachten van die

Inhoud	
Meditatie:	
De zoom van Zijn kleed	1
Bijbelstudies: Abram en Lot (5) . 2	
Het ambt aller gelovigen (4) 3	
Een geschiedenis van de classis (1)	4
Op de kale bergen van Antwerpen 5	
Islam en christendom (4)	6
Boekennieuws	7
Kerknieuws	8
Berichten	9
Preekbeurten	9

DE SAAMBINDER
Kerkelijk weekblad
der Gereformeerde Gemeenten.

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:

ds. A. Moerkerken,
Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263.

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105

Kerkelijk nieuws en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131,
2985 SC Ridderkerk
tel. 0180-420865, fax 0180-423583

Administratie en betalingen van
abonnementen, adreswijzigingen,
predikbeurten en beroepingswerk aan:

De Saambinder - abonnementen,
Postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599.
Postbankno. voor abonn. gelden: 64327.
email: kbgg@cbgg.nl

Alle **advertenties** aan:

Administratie van De Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Frisohef 53,
2517 LA 's-Gravenhage,
tel. 070-3514465, fax 070-3512718.
Postbankno. 256686.
email: saambinder-adv@kliksafe.nl

Advertenties € 0,50,- per mm.

Familieberichten

€ 0,40,- per mm.

Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen uiterlijk donderdag
in bezit van de administratie te zijn.

Rouwadvertenties tot uiterlijk
maandagmorgen 9 uur.

Correspondentie-adres
Noord-Amerika:

Mr. Clarence Bleeker
1233 Leffingwell Av, N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

Abonnementsprijs bij vooruitbetaling:

voor Nederland: € 11,- per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober)

voor het buitenland, per jaar:

Europa € 56,-

Canada \$ 98,-

Amerika \$ 85,-

De redactie kan niet aansprakelijk
worden gesteld voor de inhoud van de
advertenties en de ter recensie
aangeboden boeken.

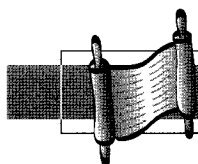
enige Medicijnmeester. Zouden zij in deze weg beschaamd uitkomen? Nee, zoals deze vrouw niet beschaamd werd, zo wordt dat arme zondaarsvolk ook niet beschaamd. Een onbegrijpelijk wonder als ze Hem mogen leren kennen als die tussentredende Borg en Middelaar, van Wie de profeet getuigd heeft: *Waarlijk, Hij heeft onze krankhe-*

den op Zich genomen (..) en door Zijn striemen is ons genezing geworden.

De Heere zal deze vrouw straks onderzoeken en openbaar maken. Lezer(es), zal het wel zijn als God óns zal onderzoeken?

Wekerom,

ds. B.J. van Boven



Bijbelstudies

Abram en Lot

Genesis 13

(5)

Alles is uwe

Lot dacht dat hij door voor Sodom te kiezen een goede keus gemaakt had. Maar wat is dat tegengevallen. Daartegenover zullen de zachtmoedigen, naar het woord van Christus, het aardrijk beërven. De wereld heeft alleen Sodom. Maar Abram mocht het aardrijk beërven. En daarbij ook de hemel. Gods kerk leert een nieuwe hemel en een nieuwe aarde verwachten. Abram viel niet alleen het aardse, maar ook het hemelse Kanaän ten deel. Dan zegt de apostel Paulus: 'Alles is uwe, hetzij tegenwoordige, hetzij toekomstige dingen, zij zijn alle uwe. Doch gij zijt van Christus, en Christus is Gods' (1 Kor. 3:21-23). Dan is Gods volk, hoewel arm in zichzelf, toch een rijk volk. Een volk, geborgen voor de tijd en voor de eeuwigheid. En al moeten Gods kinderen hier soms door diepe beproevingen heen, in hope bezitten zij de hemel en de aarde. Christus heeft hen gekocht naar lichaam en ziel en uit Hem ontvangen zij alles voor tijd en eeuwigheid. Soms acht hun Koning het nodig om hen kort te houden, maar vergeten doet Hij hen nooit. Voor hen geldt, wat David zegt in Psalm 23: 'De Heere is mijn Herder, mij zal niets ontbreken.' Had Abram dan niet het beste deel? Al was Kanaän in vergelijking met de vlakte van de Jordaan maar schraal, hij was erfgenaam van hemel en van aarde. Laat uw hart daar toch op gezet zijn! Zet uw hart toch niet op de dingen van beneden. Laat het uw bede zijn:

Geef dat mijn oog het goed' aanschouw',

't Welk Gij, uit onbezweken trouw,

Uw uitverkoor'nen toe wilt voegen.

(Psalm 106:3).

Vreemdelingen met verwachting

Lot werd later gevestigd burger van Sodom. Hij kreeg daar een eigen woning. Abram bleef heel zijn leven zwerven. Hij bleef in tenten wonen. Heel Kanaän was hem in de belofte toegezegd. Maar er was nog niets van te zien. Hij leefde als vreemdeling in een vreemd land. Hij bezat Kanaän alleen in de belofte. Zo leeft Gods kerk als een volk van vreemdelingen op aarde. Hun burgerschap is in de hemelen. Ze bezitten de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, maar in de belofte. Daarom zijn ze in deze bedeling niet thuis en worden ze verhinderd hun tentpinnen diep in te slaan. Soms willen ze hun tentpinnen wel eens diep inslaan, zoals Lot, maar de Heere weet ze er dan wel weer uit te slaan, opdat zij weer als vreemdelingen zouden wandelen. De Heere wist Lot ook weer uit Sodom te krijgen; toen Lot stierf had hij alleen nog een spelonk. Dat Gods kinderen toch meer als vreemdelingen zouden leven in de verwachting van de stad die fundamenten heeft en welker Kunstenaar en Bouwmeester God is. Dan zouden zij niet meer zo vastzitten aan het aardse, zoals dat bij Lot het geval was.

Van altaar tot altaar

Abram leefde in tenten, maar tussen

die tenten stond het altaar. In het begin en in het eind van dit hoofdstuk lezen we over het altaar. Men leest in de levensgeschiedenis van Abram maar liefst twaalf keer over het altaar. In de geschiedenis van Lot leest u niet één keer over het altaar. Abram trok in zijn leven van altaar tot altaar. 'En Abram sloeg tenten op, en kwam en woonde aan de eikenbossen van Mamre, die bij Hebron zijn; en hij bouwde aldaar de HEERE een altaar' (vers 18). Abram kwam dus weer bij die terebint, bij die oeroude eik. Hij kwam weer op die oude plaats. De Heere brengt Zijn kinderen wel eens op oude plaatsen terug. Maar de Heere maakt ook het oude wel weer eens nieuw. Zo ging Abram van altaar tot altaar: Sichem, Bethel, Hebron. Steeds weer dat altaar. Daar lag Abrams leven. In het altaar. In het offer. In Christus. In de gemeenschap met God.

Alleen het offer

Bij het altaar hoort het offer. En dat offer wijst heen naar het grote Offer van Golgotha. Abram had alles alleen door het altaar, alleen door Christus. Hij heeft Christus van verre gezien met een oog des geloofs. Hij heeft zich in de dag van Christus verheugd. Zijn leven en blijdschap lag alleen maar in dat altaar, alleen maar in Christus. Daarom had hij geen behoefte aan de vruchtbaarheid en weelde van Sodom. Is Christus uw leven? Is het uw verlangen geworden Christus te mogen aanschouwen, uit Hem te leven, achter Zijn bloed en gerechtigheid te mogen wegschuilen? Dan heeft de wereld toch ten diepste zijn glans voor u verloren. U kunt er soms weer zo in verstrikt raken, zoals Lot, maar dan heeft die wereld voor u ten diepste geen waarde meer. Dan krijgen de schatten van het Koninkrijk der hemelen hun glans. Uit Christus ontving Abram alles, en de Kerk ook. En al zou u dan maar één glas water hebben, dan zou u dat nog een wonder zijn, want die dierbare Zaligmaker werd zelfs dat nog niet vergund, toen Hij hing te bloeden aan het kruis. Dan kunt u niet meer leven als een rechthebbende, maar dan wordt het kleinste wat God u geeft u een wonder. Wat is dan uw uitzien? 'Heere, leer ons alles opgeven om Uwentwil. Laat ons het vette der aarde maar ontgaan, als wij Christus maar mogen gewinnen.'

Nu was Lot ook een kind van God, die uiteindelijk het hemelse Kanaän ontvangen heeft, maar wat lag er een

schaduw over zijn leven, wat is er weinig van hem uitgegaan, wat heeft hij weinig geleefd tot eer des Heeren. Nee, dan is Lot bepaald geen lichtend voorbeeld van een leven in de vreze des Heeren. Laten we maar jaloers zijn op Abram.

Tenslotte

Lot koos de vlakte van de Jordaan met Sodom, maar van Sodom kunt u niets meenemen. Abram daartegenover ontving het beste deel, en hij mocht in Christus alles beërven. Zijn leven legde daar toch getuigenis van af, zoals hij trok van altaar tot altaar. Wat

baat het dan voor een mens heel de wereld te gewinnen, maar schade te lijden aan zijn ziel. Deze wereld gaat voorbij met al haar begeerlijkheid, maar wie de wil van God doet, die blijft tot in eeuwigheid.

*Leer mij naar Uw wil te hand'len,
'k Zal dan in Uw waarheid wand'len;
Neig mijn hart, en voeg het saam
Tot de vrees van Uwe naam.*

(Psalm 86:6)

(wordt vervolgd)

Zeist,

ds J.J.van Eckeveld

Het ambt aller gelovigen

(4)

De gemeenschap der heiligen (Zondag 21)

We lezen in Zondag 21 van onze Heidelbergse Catechismus: 'Wat verstaat gij door de gemeenschap der heiligen?' Dan luidt het antwoord: 'Eerstelijk dat de gelovigen, allen en een iegelijk, als lidmaten aan de Heere Christus en al Zijn schatten en gaven gemeenschap hebben. Ten andere dat elk zich moet schuldig weten zijn gaven ten nutte en ter zaligheid der andere lidmaten gewilliglijk en met vreugde aan te wenden.' In Zondag 21 wordt dus gesproken over de gemeenschap der heiligen. Die gemeenschap bestaat eruit dat de gelovigen als lidmaten van Christus gemeenschap hebben aan de schatten en de gaven van Christus en dat ze de gaven van Christus ten nutte en ter zaligheid van de andere lidmaten moeten aanwenden. Wat het inhoud om een lidmaat van Christus te zijn, hebben we in de vorige artikelen al met elkaar gezien. Waar het hier met name om gaat, is: dat de leden onderling niet los van elkaar staan maar dat zij een *gemeenschap* vormen. Die gemeenschap vloeit voort uit Christus. Vanuit die gemeenschap ontvangen ze allen *schatten en gaven*. Dat wil eigenlijk zeggen dat er zaken zijn waarin ze volkomen met elkaar overeenstemmen maar dat ze toch ook onderling weer verschillend zijn.

De zaken waarin ze volkomen over-

eenstemmen zijn de *schatten* van Christus en de zaken waarin ze onderling kunnen verschillen zijn de *gaven* van Christus. Immers, wanneer het gaat over de schatten van Christus, dan zijn dat de weldaden van Christus die Hij voor Zijn gemeente heeft verworven. En daar delen ze allen gelijk in. Al is het natuurlijk wel zo dat de één meer oefeningen in het geloof kent dan de ander. Onder die schatten verstaan we onder andere de roeping, de wedergeboorte, het geloof, de rechtvaardigmaking, de heiligmaking, de volharding en het eeuwige leven.

Wat de gaven van Christus betreft, kunnen we denken aan de gelijkenis van de talenten. De één kreeg tien talenten, een ander vijf en weer een ander maar één talent. En nu was het niet zo dat die ene met dat ene talent veroordeeld werd omdat hij maar één talent had, maar omdat hij dat talent had begraven. Daar gaat het eigenlijk ook om in Zondag 21, dat nu de gelovigen de talenten, de gaven die ze van God hebben gekregen, tot nut en tot zaligheid van de andere leden aan mogen wenden en dat gewillig en met vreugde.

We zouden daarbij kunnen denken aan de gave van het *gebed*. Ook aan de gave van de *uitleg van de Schriften*. We kunnen ook denken aan de gave van het *woord*, om iets duidelijk onder woorden te kunnen brengen. Maar een ander heeft juist de gave om te *luisteren*. Het kan ook zijn dat de Heere

iemand bedeeft met veel *stoffelijke* gaven, die ook aangewend kunnen worden tot nut van de gemeente. De apostel Paulus heeft het schoon verwoord in 1 Korinthe 12:12-18: 'Want gelijk het lichaam één is, en vele leden heeft, en al de leden van dit ene lichaam, vele zijnde, maar één lichaam zijn, also ook Christus. Want ook wij allen zijn door één Geest tot één lichaam gedoopt; hetzij Joden, hetzij Grieken, hetzij dienstknechten, hetzij vrijen; en wij zijn allen tot één Geest gedrenkt. Want ook het lichaam is niet één lid, maar vele leden. Indien de voet zeide: Dewijl ik de hand niet ben, zo ben ik van het lichaam niet; is hij daarom niet van het lichaam? En indien het oor zeide: Dewijl ik het oog

niet ben, zo ben ik van het lichaam niet; is het daarom niet van het lichaam? Ware het gehele lichaam het oog, waar zou het gehoor zijn? Ware het gehele lichaam gehoor, waar zou de reuk zijn? Maar nu heeft God de leden gezet, een iegelijk van dezelve in het lichaam, gelijk Hij gewild heeft.' Het gaat over de bouw van Gods Koninkrijk. Dat is natuurlijk in de eerste plaats Gods werk, maar Hij wil daar wel mensen toe gebruiken als een middel in Zijn hand. Wanneer ook zo het ambt aller gelovigen mag functioneren, dan mag dat meewerken tot opbouw van de gemeente.
(wordt vervolgd)

Veen,

ds. P. Melis

Een geschiedenis van de classis

(1)

Op 18 mei 2005 promoveerde aan de Vrije Universiteit te Amsterdam ds. C. van den Broeke, predikant van de Protestantse Gemeente te Biggekerke / Meliskerke. Hij verdedigde daarbij met goed gevolg zijn omvangrijke dissertatie, die onze kennis van het historische kerkrecht bijzonder kan vergroten. Graag feliciteren wij de jonge doctor met deze afronding van een tijdrovend wetenschappelijk onderzoek, dat een overvloed van nieuwe gegevens opleverde. Voor het eerst immers werd de geschiedenis van de classis beschreven aan de hand van een onderzoek naar de ontwikkeling van drie classes sinds het ontstaan van de kerk der reformatie in ons land: de classis Leeuwarden of de classis Drachten in het noorden van ons land, de classis Utrecht in het midden van het land en een classis uit het zuiden van het land, namelijk de hervormde Classis IJzendijke en de gereformeerde Classis Axel. Deze laatste twee classes behoorden in de tijd van de Republiek tot het gebied van de zeer invloedrijke Classis Walcheren, die soms 77 predikanten telde.

Motivering

De keuze van het onderwerp hangt samen met de betrokkenheid van de schrijver bij de opbouw van de Protestantse Kerk in Nederland. Het is een

bekend gegeven, dat in de *Protestantse Kerkorde van 2004* de classis een bij uitstek belangrijke plaats inneemt, omdat men heeft afgezien van een provinciale bestuurslaag. De classis functioneert als sleutel voor de samenhang van de gemeenten. Het is de plaats waar vertegenwoordigers van alle gemeenten - die plaatselijk in hun bonte diversiteit naast elkaar kunnen leven - elkaar ontmoeten. Tegelijkertijd is de classis dé verbindingsschakel tussen de landelijke kerk en de plaatselijke gemeenten. Elke classis heeft een vertegenwoordiging in de generale synode van de P.K.N. Het is duidelijk dat de schrijver door zijn onderzoek zich ten doel heeft gesteld om het inzicht in het functioneren van de classis als kerkelijke vergadering te vergroten en daarmee uiteindelijk ook zijn kerk te dienen (blz. 533). Hij beroept zich in dit verband op 1 Kor. 14:40. Dat woord van Paulus brengt voor de canonist - de kerkrecht deskundige - 'een heilige opdracht' mee, namelijk dat hij 'een bijdrage wil leveren aan een ordentelijke, zorgvuldige en verantwoorde wijze van kerk-zijn' (blz. 36,37).

Begrenzing

De studie van Van den Broecke heeft overwegend betrekking op het terrein van het zogenaamde historische kerk-

recht. De centrale vraagstelling is: Welke klassicale typen werden ontworpen in kerkorden, dan wel ontstonden er in de praktijk, vanaf de Synode van Emden van 1571 tot en met de Protestantse Kerkorde van 2004; hoe hebben die typen de volgende en elkaar beïnvloed en wat was daarbij de staatkundige, maatschappelijke en kerkelijke context (blz. 41)? Het gaat om een kerkjuridisch onderzoek naar de ontwikkeling van de classis met een kerkhistorische onderbouwing. Zowel de regelgeving als de praktijk van deze kerkelijke vergadering door de eeuwen heen waren nog niet eerder afzonderlijk onderwerp van onderzoek. Daarbij komen bij elk type steeds drie vragen aan de orde. Hoe is de betreffende classis samengesteld? Hoe ziet het arbeidsveld van deze classis eruit? Hoe is de werkwijze van de betreffende classis geregeld?

Classicale typen tot 1816

De studie telt zes hoofdstukken. De schrijver bespreekt na een algemene inleiding allereerst de klassicale typen tot 1816. Het gaat daarbij om een vormgeving van kerkelijke vergaderingen die afwijkt van het type classis dat we vinden in de Dordtse Kerkorde van 1619. Die kerkorde had echter maar een beperkte invloed op het kerkelijke leven in ons land. De 'politiek' had zijn eigen voorkeuren! Zo werd de D.K.O. uiteindelijk alleen goedgekeurd door de Staten van Utrecht en Overijssel, terwijl de staten van Gelderland een drietal wijzigingen aanbracht. In Zeeland bleef de Zeeuwse Kerkorde van 1581 van kracht. In Friesland liet men zich leiden door de besluiten van de synoden van 1578, 1581 en 1586. In Holland bleef men bij de Kerkorde van 1591, gemaakt door 'eenighe Politijcken ende Ecclesiastijcken' (kerkelijke ambtsdragers). Daardoor ontstond er uiteraard ruimte voor het ontstaan van een type classis dat min of meer afweek van het in de D.K.O. aangegeven model. In Utrecht, dat de Dordtse Kerkorde had aanvaard, ontstond in de loop van de tijd toch een eigen type classis. Het Friese, Utrechtse en Walcherse type classis wordt door de schrijver tot in kleine, boeiende details beschreven. Daarbij komt naast de taken van de preses en de scriba alles ter sprake wat tot het werkterrein van een classis behoorde: de klassicale preek, de kerkvisitatie, de examens, de betekenis van de weduwenbeurzen, de deputaten, de

maaltijd, de actuarius, de koster van de classis, de gecommiteerden voor het beheer van legaten, de boeten die de predikanten verschuldigd waren als zij te laat kwamen of absenteerden, het honorarium van de dominees bij vacaturebeurten, de bedragen die de predikanten verschuldigd waren als zij de classis binnenkwamen, de classis verlieten of in het huwelijk traden. In Utrecht kende men een verdeling van de classisgemeenten in ringen. Tussen de predikanten bestond een zekere rangorde, die werd vastgelegd in de zogenaamde lokaten: de stadspredikanten, de oudste predikanten en de jongste predikanten. Men vergaderde vier tot negen keer per jaar.

Met name de spanwijdte van de activiteiten van de Classis Walcheren, waar toe 56 gemeenten behoorden, is indrukwekkend. Zo droeg men zorg voor de Nederduitse gereformeerde kerk van Calais, die omstreeks 1600 werd gesticht, voorzag men Nederlandse gemeenten in Engeland van predikanten en zette men zich in voor het uitzenden van predikanten die in Oost-Indië en West-Indië konden werken. De classis kende dan ook deputaten voor de Oost-Indische kerkzaken!

Classicale typen na 1816

Daarop volgt in het tweede hoofdstuk de beschrijving van het bestuurstype. Het deed zijn intrede met het Algemeen Reglement dat Koning Willem I de Hervormde Kerk oplegde om de eenheid in de kerkelijke regering te

bevorderen vanuit een 'verlicht' standpunt.

Vervolgens krijgt het neo-Dordtse type de aandacht, omdat de Afscheiding en met name ook de Doleantie eerherstel beoogde van de Dordtse Kerkorde van 1619, enigszins aangepast aan de situatie van de eigen tijd. In het vierde hoofdstuk gaat de auteur in op het hervormde type classis, zoals dat gestalte kreeg op basis van de Hervormde Kerkorde van 1951. Het vijfde hoofdstuk behandelt het gereformeerde type classis, dat berust op de Gereformeerde Kerkorde van 1959. Deze kerkorde kende aan de meerdere vergaderingen 'elk naar hun eigen aard' een eigen kerkelijk gezag toe, dat door Christus werd verleend. Daarmede werden de meerdere vergaderingen wat hun bevoegdheden betreft in een zekere zin gelijkgeschakeld met de plaatselijke kerkenraden. Het verwondert ons daarom niet dat dit type classis zich, zoals de auteur aantoont, in de periode van 1989 tot en met 1998 steeds meer ontwikkelde in de richting van de hervormde classicale vergadering. De auteur spreekt op blz. 533 over het 'bijna geruisloos voorsorteren' van de gereformeerden op het protestantse type classis. Bij het S.O.W.-proces was er niet alleen sprake van een theologische, maar ook van een kerkrechtelijke toenadering van de Nederlandse Hervormde Kerk en de Gereformeerde Kerken!

(wordt vervolgd)

Boskoop, ds. M. Golverdingen

Hoewel dat vrouwtje het mij stukken verbeterd had, ben ik toch bemoedigd naar Antwerpen gegaan om ook daar maar weer een klein handje zout te strooien. En zo gaat het verder: al gaande en wenende."

Twee gegadigden

Op en neer. Bemoedigende, maar ook ontmoedigende ervaringen. Kieviet kreeg van een uitgever 77 exemplaren van de kinderbijbel van Vreugdenhil, om uit te delen in Merksem. Er was een grote groep kinderen die eerder in de speeltuin naar de bijbelverhalen van zijn helpers had geluisterd. De evangelist stuurde hun allemaal een briefje: dinsdag voor Kerst mochten ze een mooi boek komen halen. Gratis!

De jongeren uit de Merksemse gemeente pakten alle kinderbijbels mooi in. Dinsdags zat evangelist Kieviet met zijn helpers klaar om een stroom kinderen te ontvangen. Het zou wel druk worden. Er kwamen er... twee. De anderen mochten van hun ouders, en vooral van de pastoor, niet naar die protestantse evangelist, zelfs niet voor een cadeau. Daarom ging Kieviet het in Antwerpen proberen. „Misschien,” schreef hij, „zijn die van Antwerpen edeler dan die van Merksem, gelijk die van Berea edeler waren dan die van Thessalonica.”

Nonnen zonder Bijbel

Een heel andere ervaring had Kieviet in het ziekenhuis van Antwerpen. Een van de kerkgangers van de evangelisatiepost was daar opgenomen. „Ze had bij al haar benodigdheden ook een bijbeltje bij zich. Dit lag op haar nachtkastje in het ziekenhuis en trok de aandacht van twee nonnen, zusters in het ziekenhuis. Zij vertelden aan de patiënt dat ze ook zo graag een bijbel zouden willen hebben, maar niet wisten hoe er aan te komen. Toen heeft die mevrouw mij opgebeld en gevraagd of ik hen eraan helpen kon, wat ik natuurlijk graag direct deed.

We hebben twee bijbeltjes keurig als kerstpakketje ingepakt met een tekst en een hartelijke wens voor een gezegend kerstfeest erbij en op kerstavond zijn mijn vrouw en ik samen naar het St. Elizabeth-ziekenhuis te Antwerpen gegaan, hebben die mevrouw een bakje fruit gebracht en hadden het genoeg aan één der non-zusters (de ander was afwezig) de bijbeltjes te overhandigen, waarbij we nog een kort gesprek met haar mochten hebben over de grote troost die Gods Woord ons

Op de kale bergen van Antwerpen

Ze was al 93. Op de voorste rij luisterde ze aandachtig naar de toespraak die evangelist Kieviet in het Belgische verzorgingshuis hield. Een groepje Nederlandse jongeren zong enkele psalmen en liederen. Daarna stond de hoogbejaarde bewoonster opeens op. Beleefd vroeg ze aan de evangelist of ze iets mocht zeggen. „Ze stak toen haar wijsvingertje omhoog en zei: ‘Jonge mensen, ik ben een oude vrouw van 93 jaar. En nu is er een tijd geweest in mijn leven dat ik de Heere Jezus beleed met mijn mond, maar daar is een tijd op gevolgd dat ik het nu mag

doen met het hart.’”

Onze oren gingen echt een beetje klapperen, schreef evangelist G.H. Kieviet (1907-1974) na zijn bezoek aan Pniël. Dit huis in Pulderbos was het enige protestantse bejaardentehuis in de provincie Antwerpen. „Daar ging me dat vrouwtje op eenvoudige, ongeunstelde manier de Heere aanprijzen en bij de jonge mensen er op aandringen daarbij te blijven. We hebben allen stil geluisterd en ik vond haar preek veel beter dan de mijne. Zo was hier de nalezing beter dan de wijnoogst. U ziet, dat kan toch in België ook.

biedt. We werden hartelijk bedankt en we mochten juist dezer dagen nog van die patiënte vernemen dat de zusters er erg blij mee waren en er dagelijks in lezen. Beste vrienden, doet u dat ook elke dag graag? Ik ben in Nederland dikwijls in ziekenhuizen geweest en heb daar patiënten van onze gemeenten bezocht, maar die hadden lang niet altijd een bijbeltje bij zich. Dan is dit toch voor velen van ons wel een beschamend voorbeeld, vindt u niet? De patiënte is weer uit het ziekenhuis en misschien zien of horen we nooit meer iets van die twee nonnekes, maar Gods Woord zal niet ledig wederkeren en doen wat Gode behaagt. Mijn vrouw en ik zijn die kerstavond met blijdschap en verwondering in ons hart naar huis gegaan.”

Handjevol

Zo ging de zaaier voort. „Och, zegt misschien iemand; wat heeft het voor zin, zo’n paar mensen, zo’n onmogelijk akkertje, wat moet daar ook van terecht komen? Daar kun je nooit mudden koren vanaf halen, Nee, maar als het nu maar eens een handjevol zou mogen zijn en dat zo’n handjevol nu

eens, gekoesterd door de Zonne der gerechtigheid, mocht groeien op die kale bergen van Antwerpen, zou u ook niet blij zijn als u het geruis ervan hoorde?”

Grachten graven

Het strooien van dat zaad is geen vrijblijvende zaak, maar een opdracht voor de kerk. Ds. E. van Meer schreef eens dat het onze plicht is om in de doodsvallen der ontkerstening vele grachten te graven. „Het mocht gebeuren dat Gods water door één onzer kanalen aan een ten dode gegrepene het leven schenkt. Steunt dan de gravers, de mannen en vrouwen der inwendige zending, met uw gebed en uw giften. Vergeet evenwel niet, dat gij ook particulier een roeping hebt tegenover de buitenstaanders. (...) Wat zal het resultaat wezen? Dat ligt in ’s Heeren raad besloten. Als wij maar getrouw bevonden worden in hetgeen ons is opgedragen, mogen we de uitkomst aan de God van Elisa en Josafat overlaten.”

Scherpenzeel,

L. Vogelaar

Islam en christendom

(4)

Mensbeeld

Waarom is het borgtochtelijke voor de moslim niet nodig? Vanuit de Koran zijn een paar antwoorden te geven. Letten we allereerst op het *beeld* dat van ons mensen getekend wordt in de Koran. Beginnen we bij de zondeval. Ook die geschiedenis komt in de Koran voor. Wanneer we de geschiedenis van de zondeval lezen uit soera 7, vallen ons een paar dingen op. Letten we op de aard van de zonde, dan valt de verwevenheid met het *lichamelijke* op. Zonde is doelmissen? Dat wordt niet heel duidelijk. Wanneer Adam en Eva voor Allah staan, gaat het initiatief uit van Adam en Eva. Zij komen met het voorstel tot vergeving. Zij beiden zeiden: ‘O Allah, wij hebben onszelf kwaad gedaan en als gij ons niet vergeeft, behoren wij waarlijk tot de verliezers’ (soera 7:23). Ze staan op verlies. En als Allah hun voorstel naast

zich neerlegt, dan is het werkelijk verloren. Maar gelukkig, Allah is genadig. Hij maakt een scheiding tussen Adam en Eva enerzijds en de satan anderzijds. En hun kinderen moeten oppassen en zich tegen de verleidingen van satan wapenen (soera 7:27). Samenvattend kunnen we zeggen dat er geen sprake is van een zondeval die doorwerkt in alle mensen. De mens blijft goed. Hij is uitgerust met een ‘fitra’, die hem in staat stelt goede daden te doen. Door die fitra is de mens geen slaaf van de zonde. De mens is zwak, slecht, maar niet door en door verdorven. Daarom wordt de verlossing door een ander ook radicaal afgewezen. Binnen de islam leeft de gedachte dat het christendom een goedkope religie is. Mensen zondigen en Isa maakt het in orde. Nee, dat is laf. Wie zondigt, die maakt het in orde! Wij mensen zijn zelf verantwoordelijk.

Vergeving is te verdienen

Maar hoe maak je de verhouding met Allah dan weer in orde? Door overgave (*islam*) aan Allah ontvang je vergeving van de zonde. Dr. J. Verkuyl vertelt van een man, die in een weekblad zijn levensvraag neerlegt: ‘Hoe kan het weer goed worden tussen Allah en mij? Het antwoord luidde: Begin een nieuwe bladzij in je leven nadat je uit de gevangenis ontslagen bent en bouw dan een saldo op aan goede werken. Vervul alle plichten die Allah voorschrijft. En dan is er - insjaaa’ Allaa - als Allah het wil. - een kans dat de poorten van het paradijs opengaan. Zeker is het niet, er is een kans.’ Treffend stukje uit de praktijk van de Islam! Isa wordt niet genoemd. Allah is vergevingsgezind. Inderdaad, zo lees je keer op keer in de Koran dat Allah barmhartig is en de zonden vergeeft. ‘Zie waarlijk ik (Allah) ben vergevend tegen hem die zich bekeert en gelovig wordt en zich leiden laat’ (soera 20:84).

Godsbeeld

Allah heeft Isa niet nodig. Hij vergeeft aan wie hij wil. Hij brengt ook tot dwaling wie hij wil (soera 16:93). Vergeven heeft dus geen andere grond dan het besluit van Allah. De ene wel, de andere niet. Allah is barmhartig. En genadig. Hij draagt vele namen die al deze goede eigenschappen aanprijzen. Maar ten diepste is vergeven een daad van willekeurige gunst. Vergeven is hetzelfde als de zonde door de vingers zien. De zonden worden door de vingers gezien, wanneer men zich laat leiden. Allah is de barmhartige, jawel, hij vergeeft. Maar hij heeft geen zonen. Dat typeert gelijk ook de verhouding waarin Allah staat tot de mensen. Hij heeft geen zonen. Er is geen sprake van een vader - kind relatie, maar van een heer - knecht verhouding. Daarmee heeft Allah de trekken van een oosterse despoot. Hij doet dwalen die hij wil en hij vergeeft die hij wil. Maar dat alles is niet ingekaderd in een verbond en in beloften.

Allah is bovenmenselijk

Dit brengt ons tot het beeld dat binnen de islam leeft omtrent Allah. Wie is Allah? Is hij een persoon? Naar de naamgeving niet. Allah komt van al-illah, wat letterlijk de god betekent. Dat is geen eigenaam, maar een soortnaam. Daarnaast worden aan Allah vele eigenschappen toegeschreven. Heel centraal is de gedachte dat

Allah *tawhid* is, uniek, enig is. Kort en krachtig wordt in de soera *De Toewijding* (Al-ichlas) gesteld: 'Hij is Allah als de enige, Allah als de bestendige. Hij heeft niet verwekt en is niet verwekt en niet één is aan Allah gelijkwaardig.' Deze korte soera is een van de meest populaire, die door Moslims meerdere keren per dag herhaald wordt en in elke dienst het liturgische hoogtepunt vormt. Allah heeft dus geen zonen! Hij staat op een eenzame hoogte, onvergelijkbaar met mensen. De enigheid van Allah, dat is het grote verschil met de schepselen.

Even heeft Mohammed gewankeld aangaande de eenheid van Allah. Althans, volgens een bepaalde overlevering heeft hij in soera 53:19-21 op laten schrijven dat Allah drie godinnen heeft, Al-laath, Al Oezza en Manaath, die voorspraak doen voor mensen bij Allah. Toen dat bekend werd, vielen vele tegenstanders samen met de aanhangers in aanbidding ter aarde. Echter, Mohammed heeft deze tekst

herroepen. De duivel heeft hem deze woorden ingefluisterd. Duivelsverzen zijn het. En de tekst werd veranderd. Nooit heeft Mohammed de eenheid van Allah ter discussie durven stellen. De eenheid van Allah is een centraal punt in de prediking van Mohammed. Luidt niet de geloofsbelijdenis van de islam: 'La llaha illa llahoe' (er is geen god dan Allah)? Alom stemt men in met de gedachte van de bekende arabist Richard Bell dat het monotheïsme de dragende idee in de Koran is. Er is geen groter zonde mogelijk, dan iemand op gelijke hoogte naast Allah te stellen. Dan maak je je schuldig aan 'sjirk'. In soera 4:4 lezen we duidelijk: 'Allah vergeeft niet als men aan hem metgezellen toevoegt. Maar afgezien daarvan, hij vergeeft aan wie hij wil.' Polytheïsme is een onvergeeflijke zonde. Goed om dat te weten in het contact met moslims!

(wordt vervolgd)

Gouda,

J.J. Grandia

deze kritische "noot" kan ik niet anders zeggen dan: een waardig monument voor een van de belangrijkste vertegenwoordigers van de Nadere Reformatie.

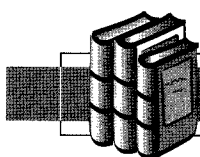
's-Gravenpolder,

K.W. van Luik

Andrew Fuller, Aller aanneming waardig. Uitg. De Groot Goudriaan-Kampen; ISBN 9061408865, 284 blz.; € 19,90.

Andrew Fuller (1754-1806) was een geestverwant van Jonathan Edwards en een vriend van William Carey, de stichter van het Engelse Baptistische Zendingsgenootschap en de grondlegger van de zendingsarbeid in Azië. Onder ons is Fuller niet zo bekend. In het Engelstalig kerkelijk leven is hij meer bekend met name vanwege zijn boek 'The Gospel Worthy of All Acceptation'. Van dit boek is deze uitgave een vertaling. Drs. P.L. Rouwendal verzorgde de vertaling en gaf het boek een uitvoerig historische inleiding mee waarin ook lijnen naar het heden worden getrokken. Daarbij geeft de vertaler uitleg aan het theologisch denken van de schrijver en schroomt hij niet om ook zelf bepaalde standpunten in te nemen. Fuller schrijft zijn werk tegen de achtergrond van het hypercalvinisme van zijn dagen. Hij schrijft met name over de oproep tot geloof. Daarbij gaat het om de vraag of de onbekeerde mag worden opgeroepen tot geloof en bekering. Thema's als verkiezing en verantwoordelijkheid, onmacht en onwil komen uitvoerig aan de orde. Eerst behandelt Fuller wat het geloof is. Vervolgens toont hij vanuit de Bijbel aan dat geloven de plicht is van allen die het Evangelie horen. In het derde hoofdstuk worden tegenwerpingen beantwoord. Ten slotte geeft hij enkele conclusies. In de appendix heeft de vertaler niet de oorspronkelijke inhoud meegegeven over het heilig beginsel in het geloof maar de verdediging van 'Het Evangelie aller aanneming waardig' die Fuller schreef naar aanleiding van kritiek van de heer Button en Philanthropos (schuilnaam van Dan Taylor). Verder is deze uitgave aangevuld met een verhandeling over schijnbare tegenstrijdige Schriftplaatsen en enkele preken en preek schetsen.

Fuller heeft vele jaren geworsteld met de vraag of de eis van bekering en geloof en de nodiging tot Christus nu allen betreft die het Evangelie horen. Hij nam kennis van de geschriften van predikers uit de 16e en 17e eeuw. De preken van de Erskines en de andere Marrow-men spraken hem aanvankelijk aan. Later nam hij afstand van de theologie van de Marrow-men omdat hij niet wilde spreken van een onvoorwaardelijke schenking van de zaligheid in het Evangelie maar van een nodiging tot allen die het Evangelie horen om door het geloof deel te krijgen aan de aangeboden genade. In dat opzicht noemt Fuller het Evangelie voorwaardelijk. Het geloof is een eis, een voorwaarde om zalig te worden. Daarmee



Boekennieuws

Jodocus van Lodenstein, Uyt-spanningen. Uitg. De Banier, Utrecht; ISBN 90-336-0584-8; 664 blz.; € 49,50

Van de bekende oudvader Van Lodenstein verscheen dit voorjaar de complete uitgave van zijn dichtbundel *Uyt-spanningen*. In 1676 was deze voor het eerst verschenen, een jaar voor de dood van de auteur. Tot in de 18^{de} eeuw was dit liedboek zeer populair en de bundel beleefde dan ook herdruk op herdruk. Met name in de gezelschappen werden de liederen veelvuldig gezongen. In de 19^{de} en vooral in de eerste helft van de 20^{ste} eeuw liep de belangstelling voor zijn werk terug. In 1971 en 1987 zijn nog slechts bloemlezingen uit de bundel verschenen.

De huidige complete uitgave is voortgekomen uit een initiatief van de inmiddels overleden professor L. Strenght. Een projectgroep van de SSNR (Stichting Studie der Nadere Reformatie) heeft dit werk nu afgerond en ons daarmee een prachtige editie van de dichtbundel bezorgd. Alle gedichten zijn erin opgenomen. Ze zijn alle voorzien van verklarende toelichtingen in de marge en van een inleiding (die echter steeds ná elk gedicht volgt). Deze toelichtingen zullen voor veel lezers belangrijk zijn; het is namelijk een wetenschappelijke editie, wat o.a. inhoudt dat de teksten in de oorspronkelijke spel-

ling zijn opgenomen. Allerlei verouderde woorden, maar ook Van Lodensteins beeldspraak en stijlfiguren maken die uitleg voor veel hedendaagse lezers bijna onmisbaar.

Wat de inhoud betreft biedt deze bundel ons een rijke blik in het geestelijk leven van Van Lodenstein en zijn tijdgenoten. Zoals bekend was hij de man die in zijn preken en verhandelingen aandrong op de heiligmaking. We vinden in deze bundel de weerslag van zijn eigen geestelijke ervaringen. Maar wat voor een 17^{de}-eeuwse dichter altijd gold, geldt ook hier: zijn bevinding mag dienen om anderen te onderwijzen, te helpen, te troosten.

In deze uitgave zijn ook bijna alle melodieën opgenomen, voor zover ze namelijk te achterhalen waren. Een goede gedachte, aangezien veel van de 17^{de}-eeuwse wijsjes niet erg bekend zijn. Het is echter erg jammer, dat de notatie van deze melodieën zo vreemd is: vaak onnodig hoog (bijv. 131), voorzien van bijzonder veel verschillende notenwaarden zoals in 81, 84 en 125 en daardoor in veel gevallen niet zonder meer bruikbaar. Ik heb me door de eindredacteur laten vertellen dat deze melodieën in de eerste drukken precies zo stonden weergegeven. Dat moge zo zijn, maar een aanpassing in normale notatie zou de bruikbaarheid ten goede gekomen zijn. Afgezien van

zegt hij niet dat er een voorwaarde is om te mogen geloven maar dat het geloof zelf een noodzakelijke voorwaarde is om de zaligheid te verkrijgen.

Fullers volgelingen zijn op dit punt het evenwicht kwijt geraakt en brachten de leer van het zogenaamde 'duty-geloof'. In dit Fullerisme wordt de plicht om te geloven zo sterk aangezet dat de mens geloven kan als hij geloven wil.

Fuller zelf neemt een standpunt in tussen de hypercalvinisten die de prediking van het Evangelie willen beperken tot de wedergeboren en de Marrow-theologie die van geen enkele voorwaarde wil spreken en geloof en bekering zag als de weg waarlangs de zondaar deel krijgt aan de aangeboden zaligheid.

Hij maakte zich niet schuldig aan het verwijt van tegenstanders dat de prediking van een algemeen bevel tot geloof samen moet gaan met een prediking van algemene verzoening. Integendeel, Fuller blijft vasthouden aan de particuliere verzoening en de noodzaak van het werk van de Heilige Geest.

Fuller voelde zich zeer aangesproken door Jonathan Edwards met name zijn stelling dat de onmacht van de mens voortkomt uit zijn onwil. Uitvoerig gaat hij op deze dingen in: Aangezien hij zich niet kan bekeren, het niet in zijn hart kan vinden te proberen zich te bekeren en niet oprecht kan bidden om een hart dat dat wel proberen zal, zullen wij dan zijn beweringen ontkennen en hem zeggen dat hij niet zo slecht is als hij zichzelf afschildert? Dat is meer dan wij zouden durven beweren. Zouden wij dan toegeven en hem van zijn verplichting ontslaan? Nee, zouden wij niet veeleer terug mogen keren naar de plaats waar wij van uitgingen, en hem aansporen, zoals de Schriften aangeven, om zich te 'beker en het Evangelie te geloven'; hem te verklaren dat, wat hij zijn onmacht noemt, in werkelijkheid zijn zonde en schande is, en hem te waarschuwen tegen het voornemen er nog één dag in te blijven leven? Niet in de verwachting dat hij uit zichzelf zijn geest zal veranderen, maar in de hoop dat God hem misschien de bekering tot erkenning der waarheid zal geven. Men zal zeggen dat deze leer de zondaren tot wanhoop moet drijven. Dat zij zo; het is die wanhoop die ik de overhand wens te zien hebben. Totdat een zondaar wanhoopt aan alle kracht in zichzelf, zal hij nooit vallen in de armen van de soevereine genade'.

'Aller aanneming waardig' is een lezenswaardig boek dat veel stof tot overdenking aanreikt. Wel is nodig om te bedenken dat Fuller onvoldoende heeft ingezien wat de Marrow-men ten diepste bedoelden met een onvoorwaardelijke prediking van het Evangelie. Zij wilden onderscheid maken tussen de onvoorwaardelijke aanbidding van Christus en de weg waarin het aangeboden heil wordt verkregen. Daarbij leerden zij dat al wat eist behoort tot de Wet en al wat belooft behoort tot het Evangelie, terwijl God waarachtig is in Zijn eisen, zowel als in Zijn beloven.

Fuller zegt dat hij dit boek geschreven heeft met één doel voor ogen en dat is 'dat God het hart opeist, het gehele hart, en niets dan het hart'. Dit zijn we van harte met hem eens. Graag antwoorden we dan met Joh. Calvijn: 'Wij hebben die foltering der zielen weggenomen, dat het verschuldigde moet volbracht worden. Wij hebben geleerd dat de zondaar moet zien niet op zijn verbrijzeling, niet op zijn tranen, maar dat hij beide ogen alleen op 's Heeren barmhartigheid moet vestigen'.

Woerden,

ds. W. Harinck

William Benson, 'Zijn wonderen een gedachtenis'; Uitg. Den Hertog, Houten, 160 blz.; ISBN 90 331 1844 0, € 14,90.

De ondertitel van dit boek geeft aan dat het gaat om Gods leiding in het leven van zes zusters. De zusters Gilpin groeiden op in de pastorie van het Engelse dorpje Pulverbach. De familie Gilpin bestond uit dominee William Gilpin en zijn vrouw, met hun vier zoons en acht dochters.

Verskillende dochters woonden jarenlang in de pastorie. Alleen Frances kwam tot een huwelijk. Haar zoon William verzamelde wat de zes zusters Gilpin omtrent de leidingen van God in hun leven aan het papier hadden toevertrouwd. De heer L.J. van Valen zorgde voor de vertaling en bewerking.

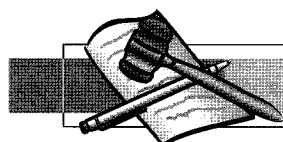
In dit boek luisteren we naar het persoonlijk getuigenis van de zusters Gilpin waarin zij het werk van God in hun hart en leven beschrijven. We lezen van hun strijd om

heilszekerheid, van de wegen van beproeving die de Heere met hen hield, van de verborgen omgang met de Heere en het leven door het geloof uit Jezus Christus. We lezen van ontroerende momenten uit het veel bewogen leven van deze vrouwen. Zij leefden in een tijd dat er weinig bevindelijk leven in Engeland was. Onder de prediking van iemand als Sukey Harley ontvingen zij echter voedsel voor hun ziel. Het kwam zover dat verschillende kinderen uit het gezin van dominee William Gilpin niet langer konden kerken onder hun vader in de dorpskerk maar samenkwamen in een kleine gemeenschap van godvrezenden. Later werd Richard Benson, een zoon van de reeds eerder genoemde Frances, hun vaste voorganger.

In de verschillende hoofdstukken komen de zes zusters één voor één aan het woord. Het zijn korte levensschetsen waarin het werk des Heeren centraal staat. De persoonlijke doorleving van zonde en schuld, het komen tot de kennis van de noodzaak van een Borg en Zaligmaker, de oefeningen in het geloof enz. zijn zaken die teer en helder worden verwoord. U moet hier geen theologische verhandelingen verwachten maar eenvoudige getuigenissen van vromen waarin Gods wonderen ons ter gedachtenis worden voorgehouden. Uiteindelijk gaat het ook bij een boek als dit, waarin de weg van de bekering van deze vrouwen wordt beschreven, om een arme zondaar en een rijke Zaligmaker.

Woerden,

ds. W. Harinck



Kerknieuws

BEROEPINGSWERK:

Beroepen:

Te Ridderkerk:

ds. B.J. van Boven te De Valk-Wekerom.

Bedankt:

Voor Emmeloord: ds. A.T. Vergunst te Carterton (Nieuw-Zeeland); Voor Hendrik-Ido-Ambacht: ds. C.J. Meeuse te Apeldoorn; Voor Poortugaal: ds. P. Melis te Veen; Voor Stolwijk: ds. A. Verschuure te Krabbendijke.

BEVESTIGING/INTREDE

DS. G.J. BAAN TE

KAPELLE-BIEZELINGE

De kerkenraad van de Geref. Gemeente te Kapelle-Biezelinghe deelt met blijdschap mee dat ds. G.J. Baan op D.V. woensdag **1 februari** als herder en leraar aan onze gemeente zal worden verbonden.

De bevestigingsdienst begint om 14.30 uur en wordt geleid door ds. G. Clements. De intrededienst vangt aan om 19.00 uur. Beide diensten worden gehouden in het

eigen kerkgebouw: Petrakerk, Goessestraatweg 18, Kapelle.

Pastoriezorgen

In memoriam

mevr. M.A. Kleppe-van Bellen (71)

Bij de drukker van ons blad lag een reactie van onze broeder ds. J. M. Kleppe, waarin hij "namens mijn geliefde vrouw de velen hartelijk wil dankzeggen voor hun hartverwarmend medeleven en medelijden in woord en geschrift". Vervolgens schreef hij daarin, hoe "de balsem der vertroosting in pijn en smart vloeit... en zij met blijdschap mag verenigd zijn met de weg van afbraak die de Heere met haar gaat en mag zij het Lam volgen, waar Het heengaat. Waar die gezegende Heere Jezus het hoofd opheft, daar mag zij zien op het grote Heil in Christus en leven uit de Bloedfontein vol vertroosting. Hij is daar het grote Voorwerp van het geloof, en Die Zijn kinderen eeuwig bij de Vader brengt en Die het hart dat met heimwee en verlangen naar Hem vervuld is, beloofd heeft." U is

een beter lot bereid; uw heilzon is aan 't dagen".

Hij en wij hadden bij het insturen van dit bericht niet gedacht dat haar einde zo dichtbij was. Dinsdag 3 januari moest ze in het ziekenhuis worden opgenomen vanwege complicaties van haar ongeneeslijke ziekte. Een operatie mocht niet meer baten. Nadat ze in alle rust al haar kleinkinderen rondom haar bed had geroepen en hen één voor één een passend woord had toegevoegd, lag ze in stil vertrouwen te wachten totdat zij afgelost zou worden om eeuwig bij de Heere te zijn. De Heere betoonde: "Ik lag en sliep gerust, van 's Heeren trouw bewust....(Psalm 3:3)". Vrijdag 6 januari om vier uur is haar uitzien vervuld en werd ze gedragen in Abrahams schoot. Hoe goed de Heere zorgt voor een schuldig en dwaas volk!

Ons hartelijk medeleven gaat uit naar onze ambtsbroeder in Apeldoorn, met zijn (klein)kinderen. Wat hebben ze van nabij mogen zien, Wie de Heere wil zijn voor Zijn kinderen, en de rijkdom van de dienst des Heeren zelfs bij het naderen van de dood. Dat geeft enerzijds onuitsprekelijke troost, maar maakt anderzijds het gemis niet minder. Wel heel anders.....! Zelf zei ze hiervan: "Hoewel ik mijn zeer geliefde man, kinderen en kleinkinderen de Heere mag toevertrouwen voor de toekomst, draag ik grote droefheid in mijn hart om hen achter te laten. Maar toch mag ik met verlangen uitzien naar mijn eeuwige toekomst, om bij Hem te zijn Die mij kocht met Zijn dierbaar bloed. Dan zal ik Hem eeuwig eren en in verwondering en aanbidding neerknielen en zeggen: "Het is door U, door U alleen, om het eeuwig welbehagen". Wat een voorrecht om haar zo na te staren. In jaloersheid, ondanks het verdriet.

ds. G. J. van Aalst

DOVENDIENST TE GOUDA

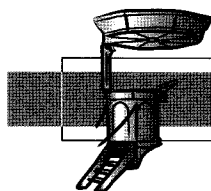
Op D.V. 14 januari hoopt ds. A. Bac voor te gaan in een aangepaste kerkdienst voor doven en slechthorenden, die gehouden wordt in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Gouda, Ronsseweg 1. Deze dienst begint om 15.00 uur. Horenden zijn eveneens hartelijk welkom.

MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK

- Pag. 187, gemeente KAPELLE-BIEZELINGE. Vanaf D.V. eind januari is het nieuwe adres van ds. G.J. Baan: Opalstraat 12, 4421 LL Kapelle, tel. 0113-345813.
- Pag. 231, gemeente OOSTBURG. Het nieuwe adres van A.I. Cadsand, die belast is met de regeling van preekbeurten, is: Spuikomweg 2, 4522 PW Biervliet, tel. 0115-481125.
- Pag. 302, gemeenten WAGENINGEN. De nieuwe scriba is: B. Paanstra, Thorckstraat 2, 6721 VX Bennekom, tel. 0318-419658,

e-mail: bpaanstra@kliksafe.nl.
(W. Nieuwenhuizen blijft scriba van de diaconie).

- Pag. 315, gemeente ZEIST. De nieuwe scriba van de diaconie is: C. Meijer, Churchill-laan 3, 3705 PA Zeist, tel. 030-6950146, e-mail: c.meijer@kliksafe.nl.



Predikbeurten

ZONDAG 15 JANUARI 2006

Aagtekerke 19.00 uur ds. Moens; Aalburg 14.30 uur ds. Melis; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Almelo 10.00 uur ds. Mol; Alphen a/d Rijn 15.30 uur ds. De Heer; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. Visscher; Apeldoorn 10.00 en 17.00 uur ds. Meeuse; Arnhem 10.00 uur ds. Kleppe; Barendrecht (in CGK; Voordijk 252) 13.30 en 19.00 uur ds. Terlouw; Beekbergen 19.00 uur ds. Meeuse; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. Boogaard; Berkenwoude 19.00 uur ds. Clements; Bodegraven 16.30 uur ds. Paul; Borsssele 14.00 uur ds. Schipper (bev. ambtsdr.); Breda 19.00 uur stud. De Waard; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West zie Rotterdam-Centrum; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. Van Boven; Deventer 18.00 uur ds. Kleppe; Dinteloord 14.30 uur ds. Brugge; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. Hogchem; Dordrecht 10.00 en 15.30 uur stud. Van Belzen; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds. Hoogerland; Ede (Noorderkerk, Amsterdamseweg 9) 12.00 uur ds. F. Mulder; Eindhoven 10.00 en 16.00 uur stud. De Waard; Emmeloord 18.30 uur ds. Kattenberg; Enschede 18.00 uur ds. Tuinier; Enter 15.00 uur ds. De Wit; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. L. Blok; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. Hakvoort; Goes 9.30 uur ds. C. Harinck en 14.30 uur ds. Van Gelder; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. Clements; Goudswaard 10.00 uur ds. Van Aalst; 's-Gravenhage 10.00 en 16.30 uur leesdienst; 's-Gravenpolder (kerkgebouw Spoorstraat) 9.30 en 18.00 uur ds. Schipper en 14.00 uur leesdienst; 's-Gravenzande 19.15 uur ds. Zippro; Haamstede 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 17.00 uur ds. Mijnders; Hilversum 19.00 uur ds. Schot; Hoofddorp 9.30 uur ds. Paul; Hoogeveen 15.30 uur ds. Bakker; Hoogvliet 15.00 uur ds. W.J. Karels; Houten 11.00 en 17.00 uur ds. Van der Net; Kampen 9.30 en 15.00 uur ds. Tanis; Kapelle-Biezelinge 9.30 (bev. ambtsdr.), 14.00 en 18.00 uur ds. J. de Pater; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. Beens; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. Verschuure en 14.00 uur leesdienst; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. P. Mulder; Leerdam 15.00 uur ds. W. Harinck; Lelystad 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. Kattenberg; Lisse 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Marknesse 19.00 uur ds. Tanis; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. Moens; Melissant 14.30 uur ds. Van Manen; Middelburg-Centrum 9.30, 14.00 en 18.30 uur leesdienst; Middelhamis

9.30 en 18.00 uur ds. Van Manen; Nieuw Beijerland 16.30 uur ds. Baaijens; Nieuw-dorp 14.00 uur ds. Verweij; Nieuwer ter Aa 19.00 uur ds. Visscher; Nieuwerkerk Zld 9.30 en 15.30 uur leesdienst; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. Schot; Oostkapelle 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. Driessen; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. G. Pater; Opperdoes 10.00 en 16.00 uur ds. Neele; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Van Krimpen; Poortugaal 9.30 uur ds. Terlouw; Puttershoek 19.00 uur ds. P. Mulder; Rhenen 10.00 en 17.30 uur ds. Veenendaal; Ridderkerk 17.00 uur ds. Van Aalst; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. Van Dieren en 14.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. De Wit; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Schreuder en 14.30 uur leesdienst; Rotterdam-Alexanderpolder 14.30 uur ds. Silfhout; Rotterdam-Centrum 10.00 en 17.00 uur ds. Moerkerken; Rotterdam-IJsselmonde 14.30 uur ds. Van Krimpen; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. Brugge en 14.00 uur leesdienst; Scheveningen 10.00 en 17.00 uur ds. Zippro; Sint Philipsland 15.00 uur ds. De Jongste; Soest 15.00 uur ds. L. Blok; Spijkenisse 10.00 en 16.00 uur stud. Heijkamp; Sprang Capelle 14.30 uur ds. M. Karens; Stad a/h Haringvliet 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. Gunst; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. De Heer; Terneuzen 18.30 uur stud. Joosse; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. Tuinier; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. De Jongste en 14.30 uur leesdienst; Tricht-Geldermalsen 15.00 uur ds. Veenendaal; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Utrecht 19.15 uur ds. Van der Net (H.D.); Veen 9.30 en 18.00 uur ds. Melis; Vlaardingen 10.00 uur ds. Bac; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. Hofman en 14.00 uur leesdienst; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Wierden 15.00 uur ds. Schreuder; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Yerseke 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. Verweij en 14.00 uur leesdienst; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. Van Ekeveld; Zwijndrecht 9.30 uur ds. Baaijens en 18.00 uur stud. Van Belzen; Zwolle 9.30 en 19.00 uur ds. Bakker.

DINSDAG 17 JANUARI 2006

Amsterdam-Noord 19.30 uur ds. M. Karens; Ede (Noorderkerk, Amsterdamseweg 9) 19.30 uur ds. Hakvoort; Emmeloord 15.00 uur ds. Kattenberg (huw.bev.); Haarlem 19.30 uur ds. Van der Net; Lisse 19.45 uur ds. Neele (bijbellezing); Naaldwijk 19.45 uur ds. Mondria; Uddel 19.30 uur ds. Mouw (bijbellezing).

WOENSDAG 18 JANUARI 2006

Delft 19.30 uur stud. Van Belzen; Goes 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Leerdam 19.30 uur ds. Melis; Meeuwen 19.30 uur ds. Van Aalst; Nieuwdorp 19.30 uur ds. Gunst; Nieuwer ter Aa 19.45 uur stud. Joosse; Nunspeet 19.30 uur ds. Schot (bijbellezing); Ooltgensplaat 19.30 uur ds. Verweij; Opheusden 19.30 uur ds. G. Pater (bijbellezing); Oudemirdum 19.30 uur ds. Vermeij; Poortugaal 19.30 uur ds. Meeuse; Rijssen-Zuid 19.30 uur ds. Schreuder; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur stud. Heijkamp; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur stud. De Waard; Veenendaal 14.00 uur ds. M. Karens (huw.bev.); Wageningen 19.30 uur ds. F. Mulder; Westzaan 19.30 uur ds. Van der Net; Zwijndrecht 19.30 uur ds. Mondria; Zwolle 19.30 uur ds. Van Dieren.

DONDERDAG 19 JANUARI 2006

Andijk 19.30 uur ds. L. Blok; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.30 uur ds. Silfhout; 's-Gravensande 19.45 uur ds. P. Mulder; Krabbendijke 15.00 uur ds. Verschuure (huw.bev.); Marknesse 19.30 uur ds. Hakvoort; Sint Annaland 19.30 uur ds. Van Manen; Sprang Capelle 19.30 uur ds. Schipper; Stad a/h Haringvliet 19.30 uur ds. Moens.

VRIJDAG 20 JANUARI 2006

Scherpenzeel 14.15 uur ds. Van Boven (huw.bev.).

ZATERDAG 21 JANUARI 2006

Kootwijkerbroek 15.00 uur ds. Beens (gehandicaptdienst);

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar:

Evangelist G. Baan; kerkgebouw 't Wuiver 2-a, Oudorp NH, gem. Alkmaar; diensten iedere zondag om 10.00 en 16.30 uur.

Amsterdam:

Evangelist J. Krijgsmann; kerkgebouw Bij Simon de Looier, Looiersgracht 70. Samenkomsten iedere zondag 10.30 en 17.00 uur. Ook voor u staat de deur van onze evangelisatiepost open. U bent hartelijk welkom op dinsdag tot en met zaterdag tussen 10.00 uur en 16.00 uur.

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-I te Emmen; diensten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur.

Leeuwarden:

Evangelist S. de Visser; kerkgebouw Achter de Hoven 2-c; diensten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur.

Merksem:

Evangelist A. van Setten; Prot. Kerk, Oude Barrelei 64; diensten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur.

Tilburg:

Evangelist H.J. van den Boogaart; kerkgebouw Offenbachstraat 105-107. Diensten iedere zondag om 10.00 en 18.30 uur. U bent hartelijk welkom in de BIJBELwinkel van dinsdag t/m zaterdag, tussen 10.00 en 17.00 uur. Offenbachstraat 107.

Advertenties

*Denk aan 't vaderlijk meêdogen,
HEER, waarop ik biddend pleit;
Milde handen, vriend'lijk ogen,
Zijn bij U van eeuwigheid.*

Psalm 25 : 3

Bedroefd, maar dankbaar dat een langer lijden haar bespaard is gebleven, geven wij u kennis van het overlijden van onze dierbare moeder, schoonmoeder, grootmoeder en overgrootmoeder

Geertruida van der Graaf-Kappetijn

* Bergambacht, 29 januari 1917

† 's-Gravenhage, 29 december 2005

Wij zijn dankbaar voor alle mooie herinneringen die zij aan ons achterlaat.

Dinie en Bert
Klara en Kees
Cees en Joke
Hans en Dolly
Gerda en Tieme
Kleinkinderen en achterkleinkinderen

Correspondentie-adres:
C. van der Graaf
Pijpperring 174
2625 EN Delft

De uitvaart heeft inmiddels plaatsgevonden.

Een mooie vakantie in Twente



VAKANTIEOORD
Holsappel

- * Comfortabele 3*** bungalows v.v. wasmachine en magnetron
- * 2 t/m 6 persoons
- * Gebruik van overdekt zwembad
- * Prachtige omgeving voor fiets- en wandeltochten

Bel voor 55+ en andere leuke aanbiedingen!

Vakantieoord Holsappel - erkend bungalowpark ANWB***

Fam. Timmerman - Molendijk 105 ZUNA - Telefoon 0548 - 51 27 90

2^e hands boekenbeurs

t.b.v. kerkbouw G.G. Gouda.
Ook gezins- en portretfotografie!
vr. 20 jan. 19.00-21.30 uur en
za. 21 jan. 9.30-12.30 uur.
Tevens presentatie van de
actieve 'Luther-Bach-reis'
van DV 11-16 sept.
Ronsseweg 1-3 te Gouda



Voor info bel:
0341-425712
of
0416-692787

**Reformatische Vereniging van
Ongewild Kinderloze Echtparen**

Water? Levend Water!

Geef ook Chinezen dat Levende Water

China heeft broodnodig behoefte aan voorgangers

Steun onze opleiding tot voorgangers met een gift op:

Giro 32 06 66 of
banknr. 69 27 04 000
t.n.v. Stichting China



Stichting China
Veenendaal

E-mail: info@stichtingchina.nl
Postbus 150, 3900 BD Veenendaal

BEGRAFENISVERZORGING KINA 010-458 31 12

voor Rotterdam, Krimpenerwaard, Gouda e.o.
D.W. Schipper 010-4506626 J. Kooijman 0182-583932

Waardige en stijlvolle verzorging

van begrafenissen met aandacht voor persoonlijke wensen. In alle rust, vertrouwelijk en met beschouwenheid.

- opbaren met kistkoeling bij u thuis of in een voor u bekende aula
- dag en nacht bereikbaar en overal te ontbieden
- wij verzorgen alleen begrafenissen
- laatste verzorging van de overledene door een gediplomeerd verpleegster

Begrafenisverzoorgers:

- H. de Jongh • P.H. van der Leer • E. Treur

Begrafenisonderneming de Jongh

Hardinxveld-Giessendam:

Reepijzer 5, Tel. (0184) 61 11 54

Waardeburch:

Kerkstraat 15a, Tel. (0418) 65 20 39

Zeist:

Van Reenenweg 171, Tel. (030) 69 24 258

begrafenisverzorging T. den Hollander

Begrafenissen in Vlaardingen, Rotterdam, Gouda, den Haag en omstreken.

Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst uitvaartcentrum of thuis met koeling.

Geen crematies.

Dag en nacht bereikbaar.



Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingen

Tel. 010 - 4600509

“Werkende vrouw (23) zoekt zelfst. woonruimte in Barneveld e.o.”
Tel: 06-12510456



NatuursteenHuis

vakmensen vertalen uw wensen

Zandee & De Kuijper heet sinds kort NatuursteenHuis. Onveranderd is ons vakmanschap en onze persoonlijke service. Wij vertalen uw wensen in een

gedenkteken van steen,

glas of metaal of een

unieke combinatie.

Kijk ook eens op:

www.natuursteenhuis.nl

Goes tel (0113) 216555

Amsterdam tel (0118) 612579

ook voor leveringen buiten Zeeland

Zandee & De Kuijper

Te huur: Onze gezellige
6-persoons chalet op camping de
Hofstee in Nunspeet. V.a.g.v.
Wasmachine en fietsen aanwezig.
Vrij vanaf april. Tel. 038-4204120
of chalet-dehofstee@kliksafe.nl.

Waddeneilanden

Ameland-Terschelling t.h. chalets,
stacars alle comfort, veel extra's, huur
niet duur! 0512-516096
www.vdsluisvakanties.nl
(uitknippen?)

Friesland

Bakkeveen-Fr. Wouden (bij Drachten)
t.h. stacars, alle comfort, veel extra's,
huur niet duur! 0512-516096
www.vdsluisvakanties.nl
(uitknippen?)

LEERKRACHTEN NODIG

CALVIN CHRISTIAN SCHOOL
in Alberta, Canada

De laatste twee jaren zijn wij per jaar verblijd met twee leerkrachten uit Nederland! Wij vragen er een paar bij voor het komende schooljaar, 2006-2007, in de lagere en hogere groepen.

Neem voor verdere informatie contact op met:

Dhr. J.P. de Wilde (Nederland):

tel. 0182 613257

Directeur: William Grinich:

tel. 001 403 320 1650

(tussen 16.00uur en 06.30uur, ned. tijd)

Email: wgrinich@ccschool.ca

Voor kerkenraden, verenigingen, commissies enz. heeft het Deputaatschap Evangelisatie een informatieve presentatie over het evangelisatiewerk in Nederland en België. Onze voorlichter komt graag bij u langs (ook overdag).

- Nederland en de geestelijke nood van onze naaste
- Noodzaak van evangelisatie
- Het werk van onze evangelisten op de posten
- Het evangelisatiewerk in de gemeente

Bel onze voorlichter dhr. C.W. van Haaften
Tel. 0341-253588.
Presentatie op scholen is ook mogelijk.

Voor een onvergetelijke vakantie naar Natuur- en Landschapscamping “De Verborgten Hoek” (Fr.)

- rust en ruimte
 - kindvriendelijk, kinderboerderij
 - wandelpaden in bos en natuur
 - uitstekende sanitaire voorzieningen
 - recreatie-ruimte, tafeltennis enz.
 - activiteiten voor jong en oud
 - op zondagavond ‘samen zingen’
 - 2 vakantie woningen te huur
 - boek niet te laat, bel snel!
- Fam. Wierda-Tuinier, Harich
(dichtbij Oudemirdum). Tel. 0514-602065. www.deverborgenhoek.nl.

Begrafenisonderneming Brouwer

Voor een verantwoorde en stijlvolle begrafenis

- mogelijkheid voor thuis opbaren
- eigen rouwvervoer
- kist wordt schoudergedragen
- gratis laatste wens boekje

R.C. Brouwer Bentincklaan 1a, Leersum
tel. 0343-461880 b.g.g. 06-51504726

- Amerongen - Amersfoort - Doorn - Eist -
- Langbroek - Leersum - Maarn - Maarsbergen -
- Rhenen - Woerden - Woudenberg -

Voor een zorgzame begeleiding

CHR. BEGRAFENISONDERNEMING

Waarheid: Telefoon: Amersfoort, Nijkerk
Scherpenzeel e.o. Hoevelaken
A. Koster G.C. van Haaren
033 277 0555 06 5590 7879
Kantoor: Stationsweg 411
3925 CD Scherpenzeel
Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

WOUDENBERG/SCHERPENZEEL.

TE HUUR op boerderij "Klein Oudenhorst" 12-pers. vak. huisje + enkele stacaravans. Tevens staanpl. voor uw eigen kampeermiddelen. Goede sanitaire voorzieningen. Wasmachines en droger aanw. Tel. 0343-481558.

CHR. BEGRAFENISONDERNEMING G. WEGENAAR

Regentesselaan 43 Tel.: (0318) 52 66 41
3905 GT Veenendaal Fax: (0318) 55 42 04

Van Horssen bv

DORPSTRAAT 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 Fax 0341 36 20 77

Statenbijbels - Huisbijbels - Kinderbijbels
Kerkbijbels (alles Statenvertaling)
Theologische werken - Dagboeken
Bijbel- en Catechismusverklaringen
Leesboeken voor jong en oud
Voordeelaanbiedingen
Tweedehands en Antiquarisch
Psalm- en Muziekboeken
Bladmuziek (noten en klavarskribo)
CD's en Musicassettes
Boeken- en CD-bonnen
Wens- en Gelegenheidskaarten

Te huur: op camp.de "Hofstee" in
Nunspeet; luxe 6 pers.stacaravan.
v.a.g.v.incl.wasm.en droger aan de
rand van het bos en water.
Mooie fietsroutes Z.I.E.H.
tel.0187-651644 of 06-23487079.

WWW.ISRAELREIZEN.NL

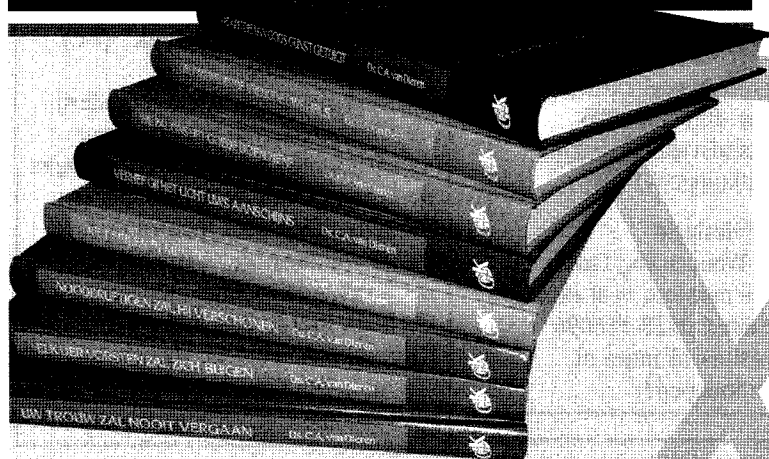
19 jan 2006 Reisrepresentatie in de
Adventkerk, Vijftien Morgen 51 te
Veenendaal o.l.v. ds. L.W. v.d. Meij.

Spreker Ya'akov
Nof. Aanvang 8 uur. Informatie
Tel 0318 -540415

Gevraagd: **HULP in de huishouding**
voor meerdere (mid)dagen per
week. Regio Alblasserwaard. Affiniteit met autisme gewenst. Voor informatie/reactie kunt u bellen met: 0342-420012.

Te huur op Camping De Beukenhof
te Tiendeveen Midden Drenthe
6 pers. Stacaravans en 4/7 pers.
Chalets en 10 pers. Vak.woning. Ook
kampeersers zijn van harte welkom.
Tel. 0528-331246
www.campingdebeukenhof.com

serie: Het leven van David Ds. C. A. van Dieren



In deze serie zijn vervolgstoffen opgenomen over het leven van David. De preken van ds. Van Dieren zijn ernstig en ontdekkend, maar ook heenwijzend naar de rijkdom van Gods genade in Christus. Het actuele van de behandelde geschiedenis maakt het eenvoudig lijnen te trekken naar het heden; daarom zijn deze preken ook bijzonder geschikt voor persoonlijk gebruik door jongeren.

prijs per deel: **14.75**

Uitgeverij Boekhandel vraag er naar bij uw boekhandel



Gebr. Koster

Nairacstraat 17, Barneveld
Tel. (0342) 41 69 86

DE ARK DIE VAN GODS GUNST GETUIGT

Elf vervolgstoffen, die handelen over de opvoering van de ark naar Jeruzalem, waarin met ernst en bewogenheid wordt aangeraden de Heere te zoeken, terwijl Hij nog te vinden is. Geb. 229 blz.

GEEF MIJ WEDER DE VREUGDE UWS HEILS

Tien waarschuwende, bestraffende, ontdekkende en onderwijzende vervolgstoffen over Davids zonde met Bathséba en zijn genadig herstel uit deze diepte. Hoe David ook trachtte de sporen van zijn gruweldaad uit te wischen, maar God maakte alles openbaar. Geb. 195 blz.

WIE ZAL ONS HET GOEDE DOEN ZIEN?

Incest en moord zijn het huis van David binnengedrongen. In elf vervolgstoffen wordt ons geleerd hoe de Heere om Zichzelf verlegen maakt in een weg van tuchting. Absalom, Achitófél en Simeon kunnen David geen kwaad doen en de Heere doet hem het goede weer zien. Geb. 211 blz.

VERHEF GIJ HET LICHT UWS AANSCHIJNS

Elf preken over de dood van Davids zoon Absalom; over Achitófél, die in hoogmoed van God aflucht en zelfmoord pleegt; en over Israël en Juda, die even gemakkelijk Absalom volgen als voorheen David. Geb. 199 blz.

NIET FEILEN IN MIJN TROUW

Israël en Juda staan tegen elkaar op en Seba roept op tot rebellie. Wat komt er ooit van Gods belofte terecht? God feilt echter niet in Zijn trouw, en daarom mag David in Jeruzalem het koningsschap weer opnemen. Er valt voor jong en oud tal van lessen te leren uit dit tiental preken. Geb. 167 blz.

UW TROUW ZAL NOOIT VERGAAN

In deze bundel met elf preken zien we David in zijn laatste levensjaren. David is nooit verder gekomen dan een ellendige zondaar, maar God is de Getrouwe gebleven. Zijn trouw zal nooit vergaan. In die God mag David eindigen als hij uitroept: "Hoewel mijn huis alzo niet is bij God..." Geb. 183 blz.

NOODDRUFTIGEN ZAL HIJ VERSCHONEN

Negen preken over Mefibóseth, de kleinzoon van Saul, die door koning David wordt beweldadigd. Niet om zijn afkomst of om zijn ellendige toestand, maar uit genade om Jonathans wil. In deze stoffen liggen rijke lessen voor het geestelijk leven. Geb. 180 blz.

ELK DER VORSTEN ZAL ZICH BUIGEN

Niet alleen zijn overwinning op de Filistijnen, de Moabieten en de Syriërs, maar ook andere facetten uit Davids regering schitteren in deze negen preken door. Het wijst heen naar de macht en de heerlijkheid van vorst Messias, van Wie David een type is, voor Wie elk der vorsten zich buiten zal. Geb. 167 blz.